

De Heimanshof, een kleine maar fijne heemtuin

door José Vleming- van de Sande

'De Heimanshof', is een kleine, maar fijne, en goed verzorgde heemtuin in het Haarlemmermeerseland. Nol van Burik, is de imker van de heemtuin. 'Bijen' sprak met hem. In het gesprek lag nu eens niet de nadruk op bijen, de bijenhouder of bijenhouderstechnieken, maar ging de aandacht uit naar het grotere geheel waarvan de bij deel uitmaakt.

308

In ons land zijn vele heemtuinen te vinden, die elk een bezoek meer dan waard zijn. Zonder de andere heemtuinen tekort te willen doen, nu aandacht voor een kleine heemtuin, De Heimanshof. De één hectare grote natuurtuin is gelegen in de drukke Randstad, onder de vliegroues van en naar Schiphol. Zo'n zeven-tien jaar is het inmiddels al weer geleden dat deze educatieve tuin in Hoofddorp werd aangelegd. Het doel van de tuin was en is nog steeds inheemse planten en dieren in hun natuurlijke omgeving te laten zien aan leerlingen van de Haarlemmermeerse scholen en aan geïnteresseerden. Er is bij de inrichting naar gestreefd om op het kleine terrein zoveel mogelijk landschapselementen met hun karakteristieke plantengroei weer te geven.

De tuin is genoemd naar Eli Heimans. Deze enthousiaste natuurliefhebber, die leefde van 1861-1915, was onderwijzer van beroep. In zijn vrije tijd tekende hij veel, schreef een jongensboek, was auteur van vele artikelen over de natuur en stond samen met Jac.P. Thijsse aan de wieg van een aantal verenigingen op

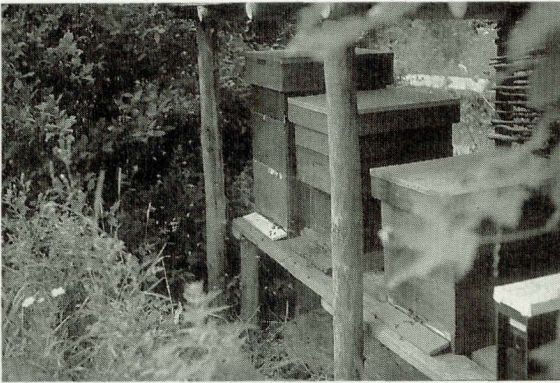

natuurgebied zoals 'De Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland' en de 'Nederlandse Natuurhistorische Vereniging'. Uit de samenwerking van deze natuurliefhebbers-pur-sang ontstond een serie boekjes die een ommekeer betekende in de natuurbeschouwing in Nederland. Vooral de wat ouderen onder ons zullen de titels 'Van vlinders, bloemen en vogels', 'In sloot en plas' en 'Hei en dennen' ongetwijfeld nog kennen.

Wat heeft de tuin te bieden?

In de Heimanshof is veel plaats ingeruimd voor akkerbouw. Niet de huidige akkerbouwgewassen treft u eraan, maar in onbruik geraakte cultuurgewassen als *spelt*, *eenhoortarwe* en *emmertarwe*. Dit zijn oude tarwe-soorten die ongevoelig zijn voor ziekten, maar helaas lagere opbrengsten geven dan de moderne rassen. De oude haver-soorten *evene* en *naakte haver* worden er verbouwd. Daarnaast is er een vlasakkertje met de bij de verbouw van vlas behorende onkruiden die inmiddels tot de zeldzame planten behoren: *vlasbolderik* en *vlaswarkruid*. Voor de vroeger veel gebruikte verfstofplanten als *meekrap*, *wede* en *wouw*, bent u er eveneens aan het goede adres. De akkertjes staan vol met de bij elke grondsoort specifieke onkruiden, die vroeger door de geringe bemesting en het ontbreken van bestrijdingsmiddelen volop aanwezig waren. Ik noem de *klaproos*, *korenbloem*, *rapostrum*, *herik* en *spiegelklokje*. Het behoeft geen betoog dat bijen hier een paradijselijk leven hebben.

De graslanden worden beheerd als onbemeste hooilanden. In het begin van deze eeuw was dit nu steeds zeldzamer wordende type grasland door gebrek aan meststoffen nog volop te vinden in ons land. Het werken met mest, vooral met kunstmest, heeft ervoor gezorgd dat de oorspronkelijke kruidenrijkdom plaats moest maken voor enkele sterk groeiende grassoorten. In De Heimanshof krijgen de meer tere grassoorten, *zeggesoorten* *russen* en *biezen* nog een kans. Slechts eenmaal per jaar wordt het grasland met een zeis gemaaid. Bemesting blijft volledig achterwege. Een voor dit grasland heel belangrijk diertje, dat juist op andere plaatsen voor zoveel overlast zorgt, is

de mol. De mol geeft met zijn molshopen kruidenza-
den van bijvoorbeeld de wilde margriet de ruimte om
te kiemen en zo de sterke groei van het gras voor te
blijven.

Het hart van De Heimanshof wordt gevormd door de
vijver, waar langs de oever een grote verscheidenheid
aan wilde planten te vinden is. Planten als
zwanebloem, *moesdistel*, *poelruit* en *ijle zegge* gedijen
er prima. De tuin is niet alleen een paradijs voor
bijzondere planten, ook dieren voelen zich er thuis.
Met wat geduld komt u de kleine watersalamander, de
bruine en de groene kikker en de gewone pad tegen.
Aan de buitenkant van deze natuurtuin is bos aange-
legd. Bos variërend van oerbos, schrale bosrand tot
het rijke stinsebos. Plaats voor binnenhuise activiteiten
is er ook. Met hulp van de actieve Vriendenkring De
Heimanshof werd ruim een jaar hard gewerkt om het
aanwezige oude pand om te toveren tot een ruimte
waar het goed toeven is voor lezingen, exposities, ver-
gaderingen etc. Vorig jaar oktober werd 'De Kijkdoos',
zoals de multifunctionele ruimte heet, geopend voor
het publiek.

Imkeren in de Heimanshof

In een natuurtuin waar zoveel leven naast elkaar een
plaatsje vindt, kunnen bijen niet ontbreken. In de nos-
talgisch aandoende bijenstal staan verschillende typen
korven opgesteld: een uitgeholde boomstam staat er
naast een strokorf. Maar ook is er plaats voor een
moderne Spaarkast en een doorzichtige kast waarin de
geïnteresseerde bezoeker 's zomers goed kan zien hoe
het er in een bijenvolk aan toegaat.

De beheerder van de stal, Nol van Burik, heeft hier een
belangrijke educatieve taak. Als medewerker van de
Gemeente Haarlemmermeer verzorgt hij het aanwe-
zige bijenbestand en organiseert, hoofdzakelijk voor
schoolkinderen, rondleidingen en puzzeltochten door
de heemtuin. Hij is tevens verantwoordelijk voor bijen-

lessen voor leerlingen uit de onder- en bovenbouw. Uit
de respons van de scholen merkt Nol van Burik duide-
lijk dat de belangstelling voor het centrum groeit.

De Heimanshof beschikt ook over een educatie-kas
met olijfbomen, ananas en koffiestruiken. De bezoeker
kan er biologische bestrijdingsmiddelen hun werk zien
doen. Zo trekt de sluipwesp ten strijde tegen de
schild- en dopluis, de roofmijten tegen spint en
Australische lieveheersbeestjes nemen het op tegen
de wolluis.

Aktiviteiten, openingstijden en adres van de heemtuin

Het hele jaar rond worden er in 'De Kijkdoos' lezingen
en cursussen georganiseerd over allerlei natuur-
onderwerpen. Daarnaast zijn er regelmatig thema-
avonden en worden er excursies georganiseerd.

De tuin is het gehele jaar geopend, op werkdagen van
09.00 - 16.00 uur. In het weekend bent u op elke
eerste zaterdag en zondag van de maand welkom van
14.00-17.00 uur. De Heimanshof is gelegen aan de
Weiger Bruinlaan 1 te Hoofddorp. Telefoon 02503-
16736 of 02508-1158.

Bij de foto's: een zomerpuzzeltocht door de heemtuin.